



INFORMACIJA O STANJU ZAPOSŁJAVANJA

za period od 01.01.2018. do 31.12.2018. godine

O SLUŽBI ZA ZAPOSŁJAVANJE

Služba za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanskog kantona/županije (skraćeno Služba za zapošljavanje HNK/HNŽ ili JUSZZHNŽ/HNK) utemeljena je na osnovu člana 8. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih lica (Službene novine Federacije BiH, Br 55/00) odlukom Skupštine kantona na sjednici 28. 3. 2002.g. (Narodne Novine HNK, broj 2/2002) za obavljanje poslova posredovanja u zapošljavanju i drugih poslova iz oblasti socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba. Služba za zapošljavanje HNK/Ž obavlja sljedeće poslove (člana 5. Odluke):

- Posreduje pri zapošljavanju,
- Prati potrebe poslodavaca za zaposlenicima i informira nezaposlene i druge zainteresovane osobe o mogućnostima zapošljavanja,
- Provođi programe profesionalne orijentacije, obuke i prekvalifikacije nezaposlenih osoba za njihovo zapošljavanje na odgovarajućim poslovima,
- Vodi evidencije na području zapošljavanja, u skladu sa važećim propisima,
- Izdaje radne dozvole stranim državljanima i osobama bez državljanstva po odobrenju Federalnog zavoda za zapošljavanje,
- Rješeva o pravima po osnovu nezaposlenosti,
- Obavlja i duge poslove utvrđene zakonom, Statutom i aktima službe.

Služba za zapošljavanje HNK/Ž ima dvostruku ulogu na tržištu rada:

- a. „upravnu“, putem koje se obezbjeđuju zakonom definirana prava nezaposlenih osoba, provjerava spremnost nezaposlenih osoba za traženje zaposlenja i izvode druge aktivnosti, čije osnovna karakteristika je zadovoljavanje uslova koji su definirani zakonima i drugim obavezujućim dokumentima, te
- b. „operativnu“ što podrazumijeva kreiranje željenih ishoda koji predstavljaju vrijednost za korisnike usluga JUSZZHNŽ/K – t.j. nezaposlenih osoba i/ili poslodavaca. Korisnici usluga ili klijenti su „primaoci“ ishoda poslovnih procesa, a uz to treba da imaju ključnu ulogu u definiranju tih usluga.

Korištena metodologija za izračun stopa zaposlenosti i nezaposlenosti vršena je prema registrovanoj zaposlenosti i nezaposlenosti. Registrovana zaposlenost su podaci koje na dan 31.12. referentne godine izdaje Porezna uprava FBiH a podrazumjeva registrovane osobe (sa prebivalištem u općini Jablanica) u radnom odnosu (prijavljene osobe na obavezne doprinose, zdravstveno osiguranje, penziono osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti) na kraju referentne godine. Registrovana nezaposlenost su podaci Službi za zapošljavanje i to onih osoba koje su bile evidentirane na evidenciji nezaposlenih na dan 31.12. referentne godine. Stopa nezaposlenosti izračunava se kao odnos broja nezaposlenih prema zbiru broja zaposlenih i nezaposlenih, tj. predstavlja učešće registrovanih nezaposlenih u radnoj snazi, koja je radno sposobna. Stopa zaposlenosti izračunava se kao učešće broja zaposlenih prema broju radno aktivnog stanovništva.



A- ZAPOSLENOST

Prema podacima Službe za lokalni ekonomski razvoj i investicije, finansije i trezor Općine Jablanica na području općine su registrovana 283 poslovna subjekta¹, i to:

- državna preduzeća 8
- javne ustanove i agencije 9
- pravna lica (d.o.o., d.d.) 70
- samostalni poreski obaveznici:
 - Ugostiteljske radnje 40
 - Samostalni autoprevoznici i taxi prevoznici 23
 - Obrtničke radnje 88
 - Trgovačke radnje 41
 - Ustanove (apoteke, zadruga, ordinacije) 6

Prema statističkim podacima tj. konačnim rezultatima popisa stanovništva iz 2013. godine, te Procjeni broja stanovnika prema starosnoj strukturi na dan 31.08.2018. godine, na području općine Jablanica živi 9730 stanovnika.² U starosnoj dobi od 15 do 65 godine, dakle, radno sposobnog stanovništva je 6952 stanovnika. Prema statističkim podacima na dan 31.12.2018. godine, na području općine Jablanica zaposleno je 2444 lica.³ Dakle, u odnosu na 2017. godinu broj radnih mjesta smanjen je za 40 lica. Broj registrovanih nezaposlenih osoba na dan 31.12.2018. godine na području Jablanice je 2118 i manji je za 14 lica u odnosu na 31.12.2017. godine. (2132 nezaposlenih osoba)

Imajući u vidu pomenute statističke podatke može se konstatovati da je stopa nezaposlenosti na području općine Jablanica 46,4 % a stopa zaposlenosti 35,15 %

Godina	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
% zaposlenosti	31,1	31,2	32,2	35,2	35,15
% nezaposlenosti	51,4	51,5	49,9	46,2	46,4

Iz predhodne tabele može se konstatovati da je u posljednje četiri godine došlo do kontinuiranog blagog smanjenja stope nezaposlenosti te da je stopa zaposlenosti kontinuirano blagao bila u porastu. Poredeći ove podatke sa podacima iz 2017. godine može se konstatovati da je stopa zaposlenosti na istom nivou kao prošle godine (35,2% 2017. godine), a također i stopa nezaposlenosti na nivou prošle godine (46,2 % 2017. godine)

U narednim tabelama prikazano je kretanje broja zaposlenih i nezaposlenih u apsolutnim iznosima za predhodnih pet godina.

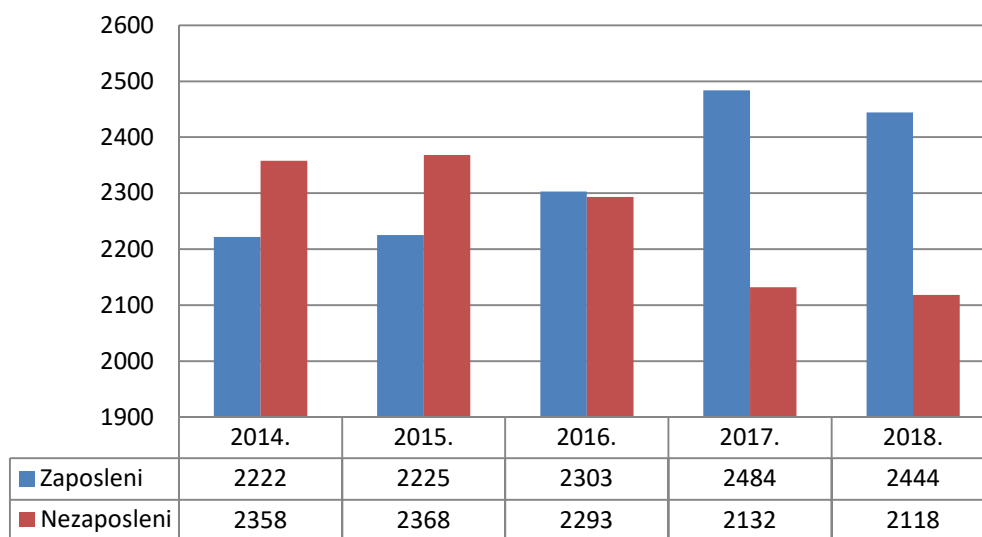
¹ Podaci Službe za lokalni ekonomski razvoj i investicije, finansije i trezor na dan 31.12.2018.

² <http://fzs.ba/index.php/publikacije/saopcenjapriopcenja/stanovnistvo-i-registar/> od 31.08.2018.

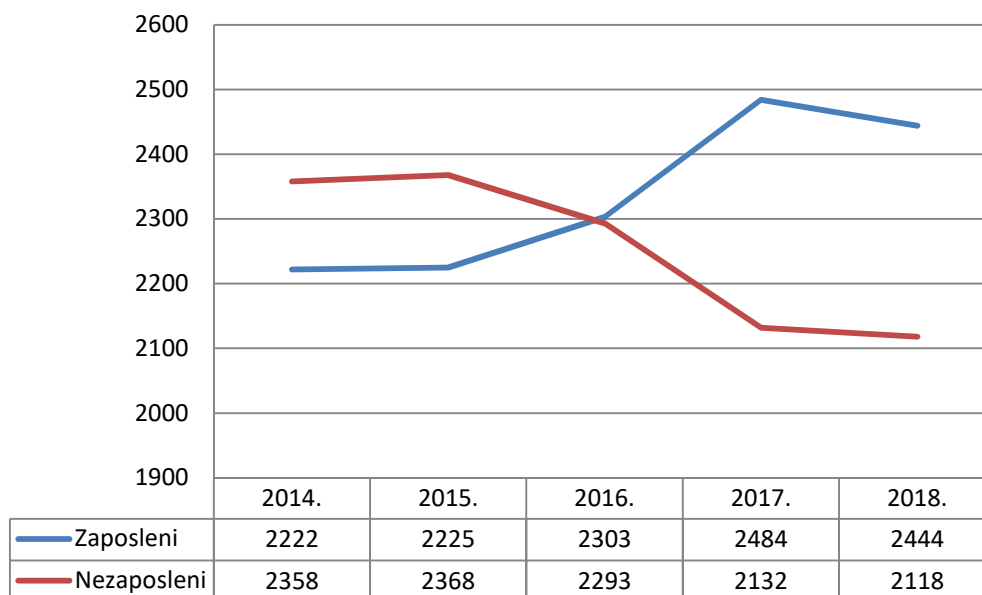
³ Podaci Porezne uprave na dan 31.12.2018.



Broj zaposlenih i nezaposlenih za period 2014. - 2018.



Kretanjen broja zaposlenih i nezapsolenih za period 2014.-2017.





U pogledu „rada na crno“ nema značajnijih pomaka u njegovom suzbijanju i pored primjetno značajnijeg angažovanja inspekcije rada u vršenju kontrola. U više navrata inspekcija rada je vršila nadzore kod privrednih subjekata na području općine Jablanica, te je u tom periodu evidentirano povećano zapošljavanje, međutim odmah nakon kontrolnih nalaza inspekcije, dolazilo je do otpuštanja radnika. Ova pojava posebno je primjetna u vrijeme ljetne turističke sezone kod samostalnih poreskih obaveznika koji obavljaju ugostiteljsku djelatnost. Prema slobodnoj procjeni oko 300 do 350 radnika je neprijavljeno. Od inspekcija koje kontrolišu rad na crno zaprimili smo jedana zapisnik o zatečenoj osobi na radu bez ugovora i to iz Distrikta Brčko te smo po istom postupili i brisali osobu sa evidencije.

U periodu od 01.01.2018. do 31.12.2018. godine 572 lica su na područja općine Jablanica brisane sa evidencije zbog zasnivanja radnog odnosa, što čini 76 % od ukupnog broja brisanih sa evidencije. U istom periodu 558 lica na području općine Jablanica prijavilo se na evidenciju po osnovu prestanka radnog odnosa što je za 47 lica više nego u 2017. godini.

MJESEC	BRISANO SA EVIDENCIJE	ZAPOSLENO SA EVIDENCIJE
Januar	38	28
Februar	41	24
Mart	55	41
April	86	77
Maj	61	46
Juni	64	51
Juli	85	74
Avgust	56	42
Septembar	87	76
Oktobar	56	41
Novembar	51	35
Decembar	71	37
UKUPNO	751	572

Broj prijava i odjava radnih odnosa po mjesecima za izvještajni period prikazan je u sljedećoj tabeli:

	2017.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ukupno I- XII 2018.
Odjava	599	45	77	47	41	72	77	50	83	71	52	51	54	720
Prijava	752	30	42	70	60	50	114	62	80	56	38	49	30	681

(Broj prijava i odjava radnih odnosa po mjesecima u 2018. godini)

Prema podacima Poreske uprave u toku izvještajnog perioda na području općine Jablanica zasnovano je ukupno 681 radnih odnosa, dok je u istom periodu za 720 lica prestao radni odnos⁴. Poredeći ove podatke sa onima iz 2017. godine možemo konstatovati da je broj zaključenih radnih odnosa manji za 71, a broj prestanaka radnih odnosa veći za 121.

⁴ Podaci Porezne uprave na dan 31.12.2018.



Razlika zasnovanih radnih odnosa od 572 (naši podaci) i 681 (podaci poreske uprave) leži u tome da su se zapošljavale osobe koje nisu bile na evidenciji biroa rada, ukupna razlika bila je u 109 osoba, tj. 109 osoba je zasnovalo radni odnos iako nisu bile evidentirane na evidenciji nezaposlenih osoba..

Što se tiče preostalog broja brisanih osoba sa evidencije po drugim osnovama. Mimo zasnivanja radnog odnosa, 179 osoba ili 23% od ukupnog broja brisanih osoba u toku izvještajne godine brisano je zbog drugih razloga kako slijedi:

Penzionisanje	46 osoba
Preseljenje na područje druge općine	84 osoba
Neredovno javljanje Službi	16 osoba
Navršeni 65 godina života	6 osobe
Sticanje statusa redovnog studenta	7 osoba
Smrt	7 osoba
Odjavljivanje sa evidencije na zahtjev	5 osoba
Ostalo	8 osoba

NEZAPOSLENOST

31.12.2018. na evidenciji nezaposlenih biroa rada Jablanica evidentirano je 2118 lica. U poređenju sa stanjem na kraju 2017. godine možemo konstatovati da je došlo do smanjenja broja nezaposlenih osoba evidentiranih kod biroa rada Jablanica za 14 lica. Kretanje broja nezaposlenih osoba evidentiranih kod biroa rada Jablanica prikazano je u sljedećoj tabeli

	2015.	2016.	2017.	I 2018.	II 2018.	III 2018.	IV 2018.	V 2018.	VI 2018.	VII 2018.	VIII 2018.	IX 2018.	X 2018.	XI 2018.	XII 2018.
Broj nezaposlenih	2368	2293	2132	2155	2168	2148	2104	2090	2091	2086	2087	2063	2089	2125	2118

(broj nezaposlenih po mjesecima u 2018.godini)

Broj novoprijavljenih osoba prijavljenih na evidenciju po mjesecima u 2018. prikazan je u sljedećoj tabeli:

	2017.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	UKUPNO 2018.
Broj novoprijav.	673	59	54	35	42	46	65	79	58	64	80	87	64	733
Žena	329	19	24	12	19	21	29	46	39	33	44	41	34	361

(Broj novoprijavljenih osoba po mjesecima u 2018.godini)

Ustaljeni trend povećanog priliva nezaposlenih na evidenciju u prvim mjesecima godine objašnjava se završetkom građevinske sezone kada građevinske firme odjavljuju određen broj radnika i šalju ih na evidenciju kako bi ostvarili prava po osnovu privremene nezaposlenosti. Veći broj nezaposlenih osoba evidentiran je u julu što je već tradicionalno, obzirom da se na biro prijave osobe pedagoških usmjerenja koje imaju radne odnose



zasnovane na određeno radno vrijeme tj. do kraja školske godine. U ovom mjesecu evidentirane su i osobe koje se prvi put prijavljuju na evidenciju po osnovu završenog redovnog srednjoškolskog obrazovanja a nisu upisale fakultete. Također primjetno je da je broj nezaposlenih neznatno varirao tokom izvještajne godine a radilo se u povećanju ili smanjenju za nekih 30 do 40 lica.

U izvještajnom periodu na evidenciju nezaposlenih prijavile su se 733 osobe, za 60 osoba više u odnosu na 2017. godinu, od toga 558 osoba su one kojima je prestao radni odnos (76 % od ukupnog broja prijavljenih na evidenciju nezaposlenih). Ostali dio novoprijavljenih osoba bio je po razlozima kako slijedi: 78 osoba je završilo redovno školovanje, 10 osoba je prekinulo redovno školovanje (prekid srednjeg obrazovanja i ispisnice sa fakulteta), 52 osobe su došlo preseljenjem na područje naše općine, preostalih 35 osoba prijavile su se po osnovu ekonomske neaktivnosti

Struktura broja nezaposlenih osoba prijavljenih na evidenciju kod biroa rada po razlogu prestanka radnog odnosa za period od 01.01.2018. do 31.12.2018. godine je sljedeća:

• Sporazumni prestanak	67
• Istek ugovora o radu	243
• Povredna radne dužnosti	6
• Pismena izjava o prestanku	40
• Prestanak rada radne organizacije uključujući i obrte, stečaj i likvidacija	30
• Zbog ekonomskih i organizacionih razloga, tehnološki višak	151
• Ostalo	21

Do povećanja broja nezaposlenih na evidenciji biroa rada Jablanica dolazilo je i zbog ponovnog javljanja na evidenciju osoba koje su predhodno bile brisane sa iste zbog odustajanja od traženja zaposlenja, a ponovo su se prijavile radi obezbjeđivanja određenih beneficija npr. kod dodjele stipendija, upisa u dom, raznih kreditnih linija, stambenog zbrinjavanja i slično. Na evidenciji su se našle i osobe iz kategorije demobilisanih boraca koje su se prijavljivale iako su bile u radnom odnosu ili su isti prekidale a sve zbog ostavriavanja prava po Zakonu o povoljnijem penzionisanju koji nalaže da osobe moraju provesti 12 mjeseci na evidenciji kako bi stekle prava po osnovu ovog Zakona.

U kvalifikacionoj strukturi nezaposlenih osoba prijavljenih kod biroa rada Jablanica na kraju izvještajnog perioda evidentirano je 2118 lica od toga žena 1133 (53,5 %) po broju kako slijedi:

Stepen obrazovanja	1	2	3	4	5	6	6 ₂	7 ₁	7 ₂	8	UKUPNO
UKUPNO	464	38	750	615	2	15	54	144	36	0	2118
Od toga žena	293	16	294	364	0	11	29	104	22	0	1133

(Kvalifikaciona struktura nezaposlenih u 2018. godini)



Što se tiče kvalifikacione strukture nezaposlenih kako se može primjetiti polovinu čine žene, najveći broj nezaposlenih je sa trećim stepenom obrazovanja (KV) što je djelimično i rezultata planova i programa obrazovnih institucija na području našeg kantona, zatim slijede osobe sa srednjom stručnom spremom, a potom osobe bez stručne spreme tj. nekvalifikovani radnici ili radnici bez zanimanja što u ukupnom iznosu nezaposlenih iznosi 22%. Što se tiče osoba sa višom i visokom stručnom spremom uključujući i osobe koje su stekle zvanja bachelora (bečelora) po bolonjskom programu, njihov udio u ukupnoj strukturi nezaposlenih iznosi 11 %.

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Broj VSS prijavljeni prvi put na evidenciju(62,71,72 stepen)	30	48	63	52	36	49	39	42	49

(broj osoba sa VSS po godinama)

Pogledom na tabelu možemo konstatovati da je udio osoba VSS stepena obrazovanja u konstatni sa odstupanjima do nekih 10 osoba. Pozitivna promjena u strukturi zanimanja može biti i signal da su kako roditelji tako i srednjoškolci počeli pratiti kretanja na tržištu rada i upisivati one fakultet koji se smatraju deficitarnim, uzmemo li u obzir da su se dosadašnja najbrojnija zanimanja diplomiranog ekonimste i pravnika kao i zanimanja pedagoških usmjerenja u mnogome smanjila kao izbor studenata. Nadamo se da je i naša praksa obilaska maturanata kojima prezentujemo pregled stanja na tržištu rada kao i savjete o profesionalnoj orijentaciji doprinjela ovoj pozitivnoj promjeni. Pored svega, nažalost očigledna je hiperprodukcija određenih kadrova koji će zbog neusklađenosti tržišta rada i obrazovnih planova i programa u narednom periodu veoma teško pronaći zaposlenje u struci. U narednom periodu očekujemo dodatni pritisak za zapošljavanje pomenute kategorije nezaposlenih osoba, te smatramo da mjere aktivne politike zapošljavanja treba usmjeriti ka zapošljavanju ove ciljne grupe prvenstveno radi sticanja neophodnog iskustva, a zbog povećanja konkurentnosti na tržištu rada.



PREGLED BROJA NEZAPOSLENIH OSOBA NA EVIDENCIJI PO NAJBROJNIJIM
ZANIMANJIMA

NAZIV ZANIMANJA	UKUPNO	OD TOGA ŽENA
<u>1. i 2. STEPEN OBRAZOVANJA</u>		
Radnik za jednostavne poslove	466	297
Šivač /krojač	8	7
Tesar	2	0
Zidar	5	0
<u>3. STEPEN OBRAZOVANJA</u>		
Prodavač	199	139
Konobar	92	15
Zidar	50	8
Automehaničar	33	0
Kamenorezac	42	1
Frizer	52	46
Keramičar	22	0
Vozač	29	0
<u>4. STEPEN OBRAZOVANJA</u>		
Maturant gimnazije	140	89
Elektrotehničar	86	41
Ugostiteljsko- turistički tehničar	146	78
Ekonomski tehničar/Službenik u knjigovodstvu/Knjigovođa	65	51
Mašinski tehničar	40	12
<u>6₁ i 6₂ STEPEN OBRAZOVANJA</u>		
Ekonomista	11	6
Pravnik	2	2
Informatičar	9	4
Mašinski inženjer	8	2
Nastavnici/profesori	4	2
<u>7₁ i 7₂ STEPEN OBRAZOVANJA</u>		
Pravnik	28	24
Ekonomista	17	11
Psiholog	11	1
Inženjer poljoprivrede i agronomije	9	4
Profesor razredne nastave	7	7
Profesor engleskog jezika	9	6
Profesor historije	8	4
Ostali nastavnici i profesori	34	18
Mašinski inženjer	7	1
Inženjer građevine	4	3



Iz navedene kvalifikacione strukture najčešćih zanimanja može se zaključiti da su zanimanja najvećeg broja nezaposlenih osoba vezana za blizinu obrazovnih institucija i samim tim i veću mogućnost pohađanja istih. Tako možemo primjetiti da su pravnici, ekonomisti, pedagozi, psiholozi, nastavnici i profesori kadrovi Univerziteta Džemal Bijedić – Mostar, dok su zanimanja sa nižim stepenom obrazovanja 3. i 4. stepen, tj. KV i SSS zanimanja čije se obrazovanje stiče u jablaničkoj i konjičkoj srednjoj školi. Evidentno je da postoji disproporcija kadrova na evidenciji nezaposlenih osoba i tržišta rada, to prije svega uslovljava politika Ministarstva obrazovanja u smislu davanja saglasnosti za organizovanje i uvođenje novih zanimanja kao i davanje saglasnosti na nove školske planove i programe. Što se tiče zanimanja većeg stepena obrazovanja evidentan je stalni porast osoba sa visokom stručnom spremom a najčešće se radi o zanimanjima pravnika, ekonomista, profesora raznih smjerova, pedagoga. Očigledna je hiperprodukcija pomenutog kadra koja će zbog neusklađenosti tržišta rada i obrazovnih planova i programa u narednom periodu dovesti do problema u zapošljavanju osoba pomenutih zanimanja. Uposlenici Službe za zapošljavanje kao i našeg biroa rada ulažu maksimalne napore u informisanju i buđenju svijesti kod srednjoškolaca koji upisuju fakultete, tako da se svake godine sa maturantima organizuje informativni čas o stanju na berzi rada i zanimanjima koja su kako suficitarna tako i deficitarna. Primjetno je da se učenici nerjetko odlučuju za fakultete čija su zanimanja suficitarna iako su svjeni i obavješteni da tih zanimanja na evidenciji ima mnogo. Na primjer postoji veliki deficit za zanimanja profesora matematike, fizike, inženjera građevine, farmaceuta a izuzetno mali broj učenika se odluči da upisuje navedene fakultete, da li se radi o principu koji nažalost postaje trend „bitno je imati diplomu“ a ne znati kuda dalje sa tom diplomom ostavljamo kao temu za raspravu stručnjacima iz oblasti sociologije.

U izvještajnom periodu na evidenciji nezaposlenih prosječno je bilo evidentirano 799 osoba bez radnog iskustva, od toga 471 žena. Poredeći podatke sa prošlom godinom došlo je do smanjenja broja osoba bez radnog iskustva za 114 osoba u prosjeku. Najviše je osoba KV radnika, zatim osoba sa SSS i NK radnika. Kvalifikaciona struktura osoba bez radnog staža po mjesecima u 2018. godini prikazana je u sljedećoj tabeli:

MJESEC	UKUPNO	od toga žena	STEPEN STRUČNOG OBRAZOVANJA								
			1	2	3	4	5	6 ₁	6 ₂	7 ₁	7 ₂
Januar	822	482	184	13	270	231	0	4	28	71	21
Februar	828	488	190	13	269	230	0	4	31	70	21
Mart	819	485	191	13	268	222	0	4	30	70	21
April	809	478	189	12	266	225	0	4	28	66	19
Maj	794	468	188	11	258	221	0	4	28	66	18
Juni	797	468	186	11	262	223	0	4	27	66	18
Juli	786	457	185	10	259	222	0	4	26	62	18
Avgust	790	466	184	10	254	228	0	4	25	67	18
Septembar	792	464	185	11	259	227	0	4	24	66	16
Oktobar	792	472	184	11	254	224		4	32	67	16
Novembar	785	467	185	9	251	217	0	4	34	67	18
Decembar	774	466	183	9	245	213	0	4	34	66	20

Većina evidentiranih osoba sa visokom stručnom spremom je kroz programe sufinansiranja od strane Službe za zapošljavanje kao i kroz programe sufinansiranja od strane Općine Jablanica osiguralo jednu godinu radnog iskustva neophodnu za polaganje stručnih ispita i postizanje konkurentnosti na tržištu rada



Na evidenciji nezaposlenih, u izvještajnom periodu, prosječno je bilo evidentirano 276 demobilisana borca, što je manje u odnosu na broj na kraju 2017. godine za 26 osoba. Ovaj broj je varirao kako zbog Zakona o povoljnijem penzionisanju kada su se prijavljivali tako i onda kada su ostvarivali pravo penzionisanja kada su se odjavljivali sa evidencije. U 2018. godini oko 30 demobilisanih boraca iskoristilo je pravo na penziju putem ovog Zakona i tako bilo brisano sa evidencije nezaposlenih biroa rada Jablanica. Iz tabele je vidljiv trend opadanja broja demobilisanih boraca tokom izvještajne godine. Kretanje broja demobilisanih osoba po mjesecima za devet mjeseci tekuće godine prikazano je u sljedećoj tabeli:

	Prosjeak 2015.	Prosjeak 2016.	Prosjeak 2017.	Prosjeak 2018.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Ukupno	377	331	302	276	289	289	280	275	276	271	269	271	274	272	274	274

(Broj demobilisanih osoba prijavljenih na evidenciji biroa rada Jablanica po mjesecima u 2018. godini)

Starosna struktura nezaposlenih osoba prijavljenih kod biroa rada Jablanica na kraju 2018. godine izgleda kako je predstavljeno u tabeli:

		STUPANJ STRUČNOG OBRAZOVANJA										
DOB		1	2	3	4	5	61	62	71	72	8	Ukupno
15-19 god.	Ukupno:	9	0	20	19	0	0	0	0	0	0	48
	Žena:	8	0	5	13	0	0	0	0	0	0	26
20-24 god.	Ukupno:	11	5	103	112	0	0	12	11	3	0	257
	Žena:	5	2	38	55	0	0	10	9	3	0	122
25-29 god.	Ukupno:	20	0	85	106	0	0	31	49	24	0	315
	Žena:	7	0	29	57	0	0	14	40	13	0	160
30-34 god.	Ukupno:	23	3	111	94	0	3	9	59	9	0	311
	Žena:	14	1	47	53	0	3	4	41	6	0	169
35-39 god.	Ukupno:	44	1	120	55	0	4	0	10	0	0	234
	Žena:	29	0	54	29	0	2	0	6	0	0	120
40-44 god.	Ukupno:	86	3	80	56	0	4	1	9	0	0	239
	Žena:	63	1	37	40	0	3	1	5	0	0	150
45-49 god.	Ukupno:	80	1	66	51	0	1	0	1	0	0	200
	Žena:	47	1	36	37	0	1	0	1	0	0	123
50-54 god.	Ukupno:	85	6	65	49	0	1	0	2	0	0	208
	Žena:	56	2	23	37	0	1	0	1	0	0	120
55-59 god.	Ukupno:	65	6	76	64	1	1	1	1	0	0	215
	Žena:	35	4	20	39	0	1	0	1	0	0	100
60-64 god.	Ukupno:	40	12	25	8	1	1	0	2	0	0	89
	Žena:	28	4	5	4	0	0	0	0	0	0	41
> 65 god.	Ukupno:	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	Žena:	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
UKUPNO:		464	38	751	614	2	15	54	144	36	0	2118
ŽENA:		293	16	294	364	0	11	29	104	22	0	1133



Analizirajući predhodnu tabelu možemo zaključiti da je učešće mladih starosti 20 do 34 godine čak 41% u odnosu na ukupan broj nezaposlenih. Aktivne mjere politike zapošljavanja trebalo bi usmjeriti prema ovim kategorijama u što većem obimu.

Iz pregleda po starosnoj dobi nezaposlenih osoba evidentno je da se veliki broj nezaposlenih lica nalazi u teško zapošljivoj kategoriji. Programi sufinansiranja teško zapošljivih osoba (osoba u starosnoj dobi više od 40) su poželjni i trebali bi u narednom periodu imati veći udio u ukupnim projektima sufinansiranja zapošljavanja.

Na evidenciji nezaposlenih nalazi se oko 40 bračnih partnera, čak ima evidentiranih i kompletnih porodica.

Prema službenoj evidenciji nema evidentiranih lica kojima je utvrđen status osoba koje traže promjenu zaposlenja prema Pravilniku o evidencijama.

I pored intenzivnijeg rada inspekcije koja kontrolira rad na crno i saznanja da je veći broj osoba zatečen na radu bez potrebnih zakonom predviđenih dokumenata, od nadležnih inspekcija u toku 2018. godine dobili smo jedno rješenje o zatečenoj osobi na radu na crno.

U 2018. godine poslodavci sa prostora općine Jablanica objavili su svega 25 javnih oglasa za prijem radnika u radni odnos. Objavljeni oglasi predviđali su zapošljavanje 56 radnika na upražnjenim radnim mjestima, razlog malog obima oglašavanja slobodnih radni mjesta leži u činjenici da niti jedan zakon ili podzakonski akt ne obavezuje poslodavca da izvrši prijavu slobodnog radnog mjesta nadležnoj službi za zapošljavanje te se okreću privatnim preporukama u odabiru potrebne radne snage.

Kao i ranijih godina zbog ograničenih budžetskih sredstava Službe za zapošljavanje HNK/Ž izostalo je pokretanje programa zapošljavanja u 2018. godini, a koji se sufinansiraju iz sredstava Službe. Zbog toga je realizacija programskih aktivnosti bila u direktnoj zavisnosti o raspoloživim finasijskim sredstvima Federalnog zavoda za zapošljavanje i drugih izvora. U nedostatku vlastitih sredstava i u ovom periodu su se provodili samo programi sufinansirani iz drugih izvora i to : sredstava FZZZ kao, sredstava Vlade FBiH i Vlade HNK

Federalni zavod za zapošljavanje je kontinuirano u toku izvještajne godine objavljivao javne pozive za učešće u Programu sufinansiranja zapošljavanja i to: Start UP, Prvo radno iskustvo, Prilika za sve, Tražim poslodavca, Sezonsko/Periodično zapošljavanje, Program zapošljavanja Roma. Po ovim programima sa područja naše podružnice obuhvaćeno je ukupno 50 lica. FZZZ u saradnji sa Vladom HNK realizovala program „Projekti i mogućnosti zapošljavanja djece šehida i poginulih branitelja“, s ciljem da se sufinansiranjem troškova neto plaće osoba iz ciljane skupine Programa doprinese njihovom uključivanju na tržište rada. Po našem mišljenju nije bilo dovoljno zainteresovanih poslodavaca koji su uzeli učešća , sa područja naše općine apliciralo je 2 poslodavaca i oba su prošli aplikacije i zaposlili su 2 osobe iz pomenute kategorije.

Također Vlada HNK je objavila javni poziv za sufinansiranje zapošljavanja pripravnika. Inače, projekt prijema pripravnika realiziran je u saradnji s Federalnim zavodom za zapošljavanje putem Službe za zapošljavanje HNK kojim se sufinansirao rad 100 pripravnika, dok je za njih 25 Vlada u cijelosti osigurala finansijska sredstva. Sa područja naše podružnice za odrađivanje pripravnčkog staža u organima Vlade HNK priliku su dobila 4 kandidata.

Općina Jablanica koja je nosilac BFC SEE sertifikata – Općine sa povoljnim poslovnim okruženjem, već sedmu godinu zaredom, provodi Program poticaja zapošljavanja za što je do sada izdvojeno ukupno 1.115.000 KM.

U 2018. godini potpisano je 28 ugovora sa korisnicima sredstava po Programu poticanja zapošljavanja malih i srednjih preduzeća u općini Jablanica, odabranih na osnovu Javnog



poziva i predviđenih kriterija. Korisnici bespovratnih budžetskih sredstava u većini su privrednici općine Jablanica (pravna i fizička lica) koji su iskazali potrebu zapošljavanja osoba iz ciljne skupine, nezaposlene osobe sa evidencije za nezaposlene na Birou rada Jablanica, te preduzeća, obrti i drugi oblici organizovanja koja su iskazala potrebu zapošljavanja osoba iz ciljne skupine. Po osnovu sredstava iz programa zapošljavanja poticaja MSP za 2018. godinu ukupno se zaposlilo kod privrednika ili zasnovalo samostalni obrt 41 lice. Na Javni poziv ukupno se prijavilo 36 aplikacija, od čega je 28 aplikanta ispunilo eliminacijske uvjete. Ukupno je dodjeljeno sredstava u iznosu od 177.000,00 KM. Za projekte poticanja obrta izdvojeno je 40.000,00 KM za projekte poticanje trgovine, turizma i ugostiteljstva izdvojeno je 125.000 KM, dok je za start up i mlada preduzeća odobren jedan projekat sa 4.000,00 KM. Za projekte poticanja industrijske proizvodnje (prerada i obrada kamena i sl.) izdvojeno je 8.000,00 KM.

U skladu sa Odlukom – programom o subvencioniranju volontera i zapošljavanja osoba s višim i visokim obrazovanjem do tri godine radnog iskustva Općina Jablanica sufinansirala je nezaposlene osobe pedagoških usmjerenja u osnovnoj i srednjoj školi, ukupan broj volontera raspoređenih u školama je 5 osoba. Pored ovih volontera Općina je sufinansirala i volontere u javnim ustanovama a njih 14 je dobilo priliku sticati znanja i vještine u nekoj od javnih ustanova na području naše općine. Pored spomenutih volontera Općina Jablanica je sufinansirala i osobe VSS do 3 godine iskustva sa zasnivanjem radnog odnosa kod poslodavac sa područja općine, ukupno 15 osoba.

PRAVA ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

Briga o socijalnoj i materijalnoj sigurnosti nezaposlenih lica za vrijeme privremene nezaposlenosti je jedna od bitnih funkcija Zavoda za zapošljavanje FBiH, a u skladu sa Zakonom o zapošljavanju i aktima Zavoda i Službe za zapošljavanje HNK nezaposlenim osobama obezbjeđuje se:

- Pravo na novčanu naknadu u zemlji i inostranstvu
- Zdravstvena zaštita
- Pravo na uplatu radnog staža do tri godine
- Druga prava

Pravo na novčanu naknadu stiče nezaposlena osoba koja u trenutku prestanka radnog odnosa ima najmanje osam mjeseci rada neprekidno ili osam mjeseci sa prekidima u posljednjih 18 mjeseci.

Visina novčane naknade čini 40% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa nezaposlene osobe, koju objavljuje Federalni zavod za statistiku.

U 2018. godini podnešeno je 304 zahtjeva nezaposlenih osoba za ostvarivanje prava na novčanu naknadu za vrijeme privremene nezaposlenosti, a po osnovu prestanka radnog odnosa, što je za 89 zahtjeva više od broja podnešenih zahtjeva u toku 2017. godine. Podnesenih zahtjevi su pozitivno riješeni osim u jednom slučaju koji je negativno riješen.

Prosječno u 2018. mjesечно je 98 nezaposlenih lica koristilo novčanu naknadu što je za 11 lica manje nego u 2017. godini. Podatak da je podnešeno više zahtjeva u odnosu na



predhodnu godinu a da je prosječan broj korisnika manji u odnosu na predhodnu godinu, objašnjava se činjenicom da je u 2017.godini dodjeljen veći broj rješenja o pravu na korištenje novčane naknade od preko 12 mjeseci te je istim korisnicima istekao rok za korištenje naknade u 2018. godini. Broj korisnika novčane naknade po mjesecima u 2018. godini prikazan je u sljedećoj tabeli.

Korisnici prava na novčanu naknadu	Pros. 2016.	Pros. 2017.	Pros. 2018.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Ukupno	77	109	98	125	119	90	90	91	94	109	109	81	75	97	106
Žena	23	28	33	33	36	26	30	26	25	37	40	27	30	44	44

(Broj korisnika novčane naknade po mjesecima u 2018.)

U izvještajnom periodu za novčanu naknadu za vrijeme privremene nezaposlenosti isplaćeno je 454.137,20 KM, što je za 28.509,30 KM manje u odnosu na 2017.godinu. Razloge ovako velikog broja korisnika novčane naknade možemo tražiti u stimulativnim isplatama nezaposlenim osobama (40% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH), kao i nerijetkim zloupotrebama ovog prava od strane nezaposlenih osoba i poslodavaca koji zadržavaju osobe u radnom odnosu osam mjeseci. Poslije ih prijavljuju birou rada da bi ih po isteku vremena isplate novčane naknade ponovo zaposlili. Također u predhodnoj godini je i izmjenjen način za apliciranje za ostvarivanje prava na novčanu naknadu u smislu dostavljanja potrebne dokumentacije. U predhodnim godinama osoba je morala dostaviti specifikacije plaća uplaćenih u posljednjih 8 mjesec od strane poslodavca što je činilo eliminatronu stavku ukoliko se ne bi dostavila ova dokumentacija. Presudom Vrhovnog suda FBiH po podnesenoj žalbi jedne od nezaposlenih osoba ova praksa je dokinuta te ova dokumentacija više nije sastavni dio predmeta za ostvarivanje prava a što je po našem mišljenju još više stimulisalo kako poslodavce tako i nezaposlene osobe da koriste ovaj vid prava.

Na osnovu Zakona o zdravstvenom osiguranju, obavezno zdravstveno osiguranje na kraju 2018. godine koristi 1790 nezaposlenih osoba što je povećanje u odnosu na predhodnu godinu za 25 lica . Prosječno u toku 2018. godine zdravstveno osiguranje je koristilo 1777 lica od toga 881 žena. Primjetno je da je trend osoba koje se prijavljuju na evidenciju isključivo radi ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu u porastu. Naime osobe koje nemaju regulisano zdravstveno osiguranje drugim putem, pogotovo članovi domaćinstava u kojima ima zaposlena osoba u preduzećima koja ne uplaćuju obaveze (Željeznice FBiH, Granit u stečaju d.d., JKP Jablanica u stečaju, Hidrogradnja d.d. Sarajevo) koriste „rupu u zakonu“ tako što se prijave u radni odnos na par dana i nakon toga regularno se prijave na evidenciju nezaposlenih i koriste prava koja im pripadaju. Ovo je još jedna u nizu pojava koja nerealno oslikava statistički podatak stope nezaposlenosti, kako u našoj općini tako i u BiH.

Korisnici prava na ZO	Prosjeak 2016.	Prosjeak 2017.	Prosjeak 2018.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Ukupno	1822	1806	1777	1785	1795	1775	1745	1743	1745	1746	1754	1728	1752	1975	1790
Žena	843	878	881	883	892	881	859	863	866	869	882	865	887	910	926

(Broj korisnika zdravstvene zaštite po mjesecima u 2017.)



U periodu od 01.01.2018. do 31.12.2018. godine podeseno je tri zahtjeva za dokup staža, pozitivno je riješen 1 zahtjev, dok su preostali zahtjevi u postupku rješavanja

U 2018. godini izdato je 2317 uvjerenja u različite svrhe, i to:

1. regulisanja poreza na dohodak 142,
2. dodijele stipendije za nekog od članova porodice 250,
3. prijave na javni konkurs 250,
4. ostvarivanja prava na zdravstveno i penzijsko 50,
5. smještaja nekog od članova porodice u studentski dom 30,
6. obavljanje privatne djelatnosti 40,
7. odjave sa evidencije nezaposlenih 235
8. sufinansiranja zapošljavanja, obuke, dokvalifikacije i sl. 260
9. potrebe suda 380,
10. utvrđivanja činjeničnog stanja 680

Tokom 2018. godine Biro rada Jablanica je imao stalnu saradnju sa Općinskim načelnikom, OV Jablanica, stručnim službama Općine Jablanica koja se iskazivala kroz održavanje sastanaka, pismenu korespondenciju na temu problema i mogućnosti njihovog rješavanja u oblasti zapošljavanja, izlaganja informacija na sjednicama Vijeća, izradu Programa za zapošljavanje, razvijanje mjera aktivne politike zapošljavanja i sl. Posebno naglašavamo da smo učestvovali u radu Vijeća za konkurentnost kao partner u izradi niza strategija za poboljšanje administrativnih usluga, smanjenje nezaposlenosti kroz programe, stvaranje boljih uslova za investitore kao i poboljšanje poticaja za poljoprivredu i promociju turizma. U 2018. Godini održano je 5 sjednica Vijeća za konkurentnost na kojima se raspravljalo o mnogim pitanjima bitnim za razvoj poduzetništva, poslovnih zona, programa zapošljavanja, regulacionih planova i ostalih pitanja bitnih za funkcionisanje javno privatnog partnerstva.

Krajem izvještajne godine na 24.sjednici Općinskog vijeća usvojen je konačan dokument Lokalnog akcionog plan zapošljavanja 2019. - 2021.godina. LAPZ je izrađen od strane Savjeta za zapošljavanje uz tehničku podršku regionalne razvojne agencije REDAH Mostar. Izradu dokumenta je finansirala Američka agencija za međunarodni razvoj – USAID u sklopu projekta RAST kojeg provodi organizacija Catholic Relief Services – CRS. Pri izradi LAPZ-a općine Jablanica za period 2019.-2021. godine uzeti su u obzir ciljevi, prioriteti i smjernice Evropske strategije 2020. koje se odnose na zapošljavanje i kojom pametan, održiv i inkluzivni rast ekonomije stvara mogućnost za visok nivo zaposlenosti, produktivnosti, socijalnu i teritorijalnu koheziju.

Biro je u toku 2018. godine održavao izuzetno dobru saradnju kako sa Udruženjem privrednika općine Jablanica tako i sa članicama pojedinačno. Redovno smo ih izvještavali o svim našim aktivnostima, posebno o našim programima u kojima smo očekivali njihov angažman. U toku 2018. godini u više navrata je održan sastanak sa predsjednikom Udruženja sa akcentom na važnost dobrog odnosa i međuzavisnosti Službe i Udruženja.

Saradnja sa Zavodom PIO i Zavodom za zdravstveno osiguranje, Poreskom upravom je također izuzetna, i tokom cijele godine su nam blagovremeno dostavljali podatke iz svojih matičnih evidencija, na osnovu kojih bi Služba pratila kretanja u oblasti zapošljavanja, te ažurirala svoje evidencije.

Ističemo izuzetno dobru saradnju sa menadžmentom osnovne i srednje škole u pogledu razmjene podataka i pripremanja određenih rješenja s ciljem usklađivanja stručnog obrazovanja i potreba tržišta rada. Također, ističemo spremnost menadžmenta škola da u saradnji sa nadležnim birom za zapošljavanje angažuje veći broj volontera i pripravnika radi sticanja iskustva, a radi postizanja konkurentnosti na tržištu rada.



MATERIJALNO – TEHNIČKA OPREMLJENOST

U skladu sa potpisanim Ugovorom između Službe za zapošljavanje Hercegovačko-neretvanskog kantona i Projekta zapošljavanja mladih (YEP), kojeg podržava Ambasada Švicarske, a implementira njemačka kompanija GOPA sa ciljem pružanja kvalitetnijih usluga za klijente Službe i osiguranja ravnopravnog položaja svih nezaposlenih lica, a u skladu sa definisanim potrebama i izrađenom projektnom dokumentacijom, vršeni su radovi na kompletnom renoviranju naše podružnice. Podsjećamo, cilj reformskog procesa je uvođenje i primjena novih metoda rada sa klijentima u službama za zapošljavanje, a preduslov za inovativnim pristupima je svakako modernizacija radnog prostora u kojem djeluju biroi za zapošljavanje. Promjena radne sredine pozitivno utiče kako na radnike službi za zapošljavanje koji zbog osjećaja veće odgovornosti žele pružiti maksimum napora u pružanju kvalitetne usluge, ali utiče i na krajnje korisnike usluga službi za zapošljavanje jer se u prijatnom ambijentu i oni osjećaju drugačije i mogu zahtjevati širi dijapazon usluga. Modernizacija prostorija u podružnicama Službe za zapošljavanje HNKŽ je praćena i osposobljavanjem zaposlenika, kako internim resursima tako i kroz podršku Projekta YEP za usko specijalizirane teme, a shodno kompetencijskom okviru i planom obuka. Krajnji cilj infrastrukturne podrške i izgradnje ljudskih kapaciteta je kvalitetnija usluga prema klijentima Službe. Ovom adaptacijom stvorene su pretpostavke za primjenu ovog reformskog paketa pružanja usluga, jedini potencijalni problem trenutno je nedostatak ljudskog kadra, naime već četvrtu godinu biro rada svoje aktivnosti vrši sa dva stalno uposlena radnika i ponekad sa dodatnim pripravniciima. Organizacija i raspodjela poslova na evidentičarske i savjetodavne sa dva stalno uposlena radnika je u mnogome otežana da ne kažemo teško primjenjiva. Nadamo se da će se u narednoj godini riješiti i ovaj problem.

U Jablanici 18.02.2019. godine

Biro rada Jablanica

Dostaviti

1. Općini Jablanica,
2. a/a